

DECIZIE

13 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX împotriva lui Valentin Chirinciuc, Ludmila Chirinciuc, Ecaterina Pojoga (Roșcovan), intervenienți accesorii Ecaterina Enițcaia, Anatol Ciobanu privind încasarea prejudiciului material,

împotriva încheierii din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, cât și nu s-a dat curs cererii de apel și împotriva încheierii din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a restituit cererea de apel declarată de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc,

c o n s t a t ă :

La 05 ianuarie 2017, Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valentin Chirinciuc, Ludmila Chirinciuc, Ecaterina Pojoga (Roșcovan), intervenienți accesorii Ecaterina Enițcaia, Anatol Ciobanu privind încasarea prejudiciului material în sumă de 257 305,40 lei, cât și cheltuielile de judecată.

La 23 mai 2017, Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX a depus cerere de majorare a cuantumului acțiunii, solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 293 815 lei, cât și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX și s-a încasat în mod solidar de la Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc în beneficiul lui Angela Roșcovan în interesele copiilor minori XXX și XXX suma de 293 815 lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat, cât și taxa de stat în sumă de 150 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat în mod solidar de la Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 8 664,45 de lei.

La 01 martie 2018 Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, solicitând inclusiv și scutirea de plata taxei de stat aferente examinării cererii de apel.

Prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea apelanților Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc, stabilindu-se un termen de 10 zile din momentul comunicării prezentei încheieri pentru lichidarea incidentelor procesuale, și anume prezentarea cererii de apel motivate, achitarea taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 6610,83 lei și prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat.

S-a explicat apelanților că în cazul neexecutării încheierii de a nu da curs, cererea de apel nu va fi considerată depusă, fiind restituită fără examinare alăturat cu actele anexate.

Prin încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, din motiv că partea apelantă nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de prezentare a cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în sumă de 6610,83 lei, expuse în încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 22 decembrie 2018 Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță, au expediat recursul împotriva încheierilor din 04 septembrie 2018 și 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, fiind înregistrat la 26 decembrie 2018. Totodată au solicitat soluționarea prin decizie a problemei procedurale, dispunând admiterea solicitării lui Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc privind scutirea de la plata taxei de stat aferente cererii de apel.

În motivarea recursului au indicat că Curtea de Apel Chișinău eronat a stabilit că partea apelantă a fost citată legal pentru ședința judiciară de soluționare a chestiunii privind scutirea de la plata taxei de stat și punerea pe rol a cererii de apel, așa cum Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc, cât și reprezentantul acestora în realitate nu au primit nici o citație în acest sens.

Mențiunea că încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, însă poate fi atacată odată cu fondul cauzei, atestă aplicarea contrar normelor imperative de la art. 3 alin. (3) Cod de procedură civilă, a prevederilor art. 368 alin. (3) Cod de procedură civilă, în redacția modificată prin conținutul pct. 125 din Legea nr.17 din 05 aprilie 2018.

În cererea de apel a fost formulată solicitarea scutirii de la plata taxei de stat, fiind indicat că probele întru susținerea solicitării vor fi prezentate în ședința judiciară respectivă în instanța de apel. Totodată și probele care au fost acumulate în susținerea solicitării de scutire de la plata taxei de stat sunt datate anterior emiterii încheierii din 04 septembrie 2018.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 16 octombrie 2018 și expediată participanților la proces la 17 octombrie 2018 (f.d. 210), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării încheierii contestate.

Prin urmare, recursul declarat la 22 decembrie 2018, se consideră a fi depus în termenul stabilit de lege.

Potrivit prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

La 23 ianuarie 2019 în adresa intimaților Angela Roșcovan, Ecaterina Pojoga (Roșcovan), Ecaterina Enițaia, Anatol Ciobanu a fost expediată pentru informare copia recursului.

La 06 februarie 2019 Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX, reprezentată de avocatul Ana Leșan, a depus referință la cererea de recurs înaintată de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc, solicitând respingerea cererii de recurs ca neîntemeiată.

Verificând legalitatea încheierilor contestate, în limitele invocate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și necesar de admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din actele cauzei rezultă că la 01 martie 2018, Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță, au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central. Totodată apelanții au solicitat scutirea de la plata taxei de stat aferente examinării cererii de apel, în legătură cu situația financiară dificilă a acestora, care au la întreținere 4 copii, cerînd să li se acorde termen rezonabil pînă la ședința judiciară în instanța de apel, pentru prezentarea înscrisurilor ce atestă întrunirea temeiurilor de scutire (f.d. 179).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d), (1¹), alin. (4) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Conform art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Iar, dispozițiile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă acordă dreptul judecătorului (instanței de judecată), să scutească persoana fizică sau juridică, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În conformitate cu art. 86 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecătorul, pînă la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amînarea sau eșalonarea plății taxei de stat, ținînd cont de situația lor materială.

În conformitate cu art. 4 alin. (1) al Legii taxei de stat, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amîne achitarea taxei de stat.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) Cod de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol, iar conform art. 380 alin. (1) al aceleiași legi, instanța de apel soluționează cererea și demersul participantului la proces ce țin de examinarea apelului după ce ascultă opiniile celorlalți participanți.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a numit ședința de judecată pentru soluționarea chestiunii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și punerea pe rol a cererii de apel declarate de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc pentru data de 19 iunie 2018, ora 14.30, expediind în adresa participanților la proces citația respectivă (f.d. 190). La materialele cauzei însă lipsesc careva probe ce ar confirma recepționarea citației respective de către participanții la proces.

La ședința judiciară numită pentru 19 iunie 2018 Curtea de Apel Chișinău a dispus amînarea ședinței cu privire la soluționarea chestiunii scutirii de la plata taxei de stat pînă la data de 04 septembrie 2018, ora 15.00, din motiv că la materialele dosarului lipsește dovada recepționării citației de către părți pentru ședința respectivă (f.d. 192-193).

Totodată la materialele cauzei este anexată citația pentru ședința din 04 septembrie 2018, ora 15.00 (f.d.196), însă nu se regăsește nici o confirmare că citația a fost expediată și recepționată de către părți, în special de către apelanții Ludmila Chirinciuc, Valentin Chirinciuc sau avocatul acestuia Pavel Cotruță.

Aici Colegiul reține prevederile art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, că cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, cît și prevederile art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă, că citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Necătînd la acest fapt, Curtea de Apel Chișinău în ședința de judecată din 04 septembrie 2018, contrar materialelor dosarului constată că apelanții Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, cît și reprezentantul acestuia Pavel Cotruță nu s-au prezentat în ședință din motive necunoscute instanței, fiind citați legal și a soluționat prin încheiere cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 197-198).

Astfel, prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea apelanților Valentin Chirinciuc și Ludmila

Chirinciuc privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc, stabilindu-se un termen de 10 zile din momentul comunicării prezentei încheieri pentru lichidarea incidentelor procesuale, și anume prezentarea cererii de apel motivate, achitarea taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 6610,83 lei și prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat.

S-a explicat apelanților că în cazul neexecutării încheierii de a nu da curs, cererea de apel nu va fi considerată depusă, fiind restituită fără examinare alăturat cu actele anexate (f.d. 199, 200-203).

Încheierea instanței de apel din 04 septembrie 2018 prin care nu s-a dat curs cererii de apel, a fost expediată cu scrisoare recomandată în adresa avocatului apelantului Valentin Chirinciuc, Pavel Cotruță, fiind recepționată potrivit avizului poștal la data de 24 septembrie 2018 (f.d. 205).

Din motiv că apelanții nu au înlăturat neajunsurile indicate în încheierea de a nu da curs din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin încheierea din 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Valentin Chirinciuc și Ludmila Chirinciuc împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, așa cum partea apelantă nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de prezentare a cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în sumă de 6610,83 lei, expuse în încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 206-209).

Verificând legalitatea încheierilor contestate, Colegiul consideră că instanța de apel, urma să se asigure referitor la citarea legală a apelanților la ședința în care s-a soluționat cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă or, apelanții în cererea de apel au solicitat expres acordarea unui termen rezonabil pînă la ședința judiciară pentru prezentarea înscrisurilor ce atestă întrunirea temeiurilor de scutire.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța de apel prematur a respins ca neîntemeiată cererea de scutire a apelanților de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Mai mult, înscrisurile anexate la cererea de recurs confirmă că acestea au fost obținute încă în luna aprilie 2018, pînă la numirea ședinței de judecată în instanța de apel. Astfel apelanților nu li s-a oferit posibilitatea reală să-și probeze situația materială precară și imposibilitatea achitării taxei de stat, prin prezentarea înscrisurilor respective, pentru ca instanța de apel să le fi dat aprecierea cuvenită în coraport cu solicitarea.

Colegiul atestă că instanța de apel la efectuarea acțiunilor procesuale nu a respectat prevederile legale stipulate de art. 376, 380 Cod de procedură civilă, fapt prin care a încălcat drepturile apelantului-recurent prevăzute de art. 5, 56 Cod de procedură civilă.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurenților Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță, nu le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurenții nu au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului lor de vedere (cauza

Blücher vs Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

Instanța de recurs constată că prin adoptarea încheierii din 04 septembrie 2018, fără citarea apelanților la examinarea cererii sale cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, prin prisma art. 85 Cod de procedură civilă, instanța de apel a admis încălcarea atât a normelor de drept procedural, cât și a drepturilor participantului în proces reglementate de această normă, fapt ce impune casarea încheierii recurate.

În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, întru respectarea dreptului la un proces echitabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa încheierile din 04 septembrie 2018 și 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ludmila Chirinciuc și Valentin Chirinciuc, reprezentat de Pavel Cotruță.

Se casează încheierile din 04 septembrie 2018 și 16 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Angela Roșcovan, în interesele copiilor minori XXX și XXX împotriva lui Valentin Chirinciuc, Ludmila Chirinciuc, Ecaterina Pojoga (Roșcovan), intervenienți accesorii Ecaterina Enițcaia, Anatol Ciobanu privind încasarea prejudiciului material, și se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa de primire a cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh